

УДК 330.322

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА РОЗВИТОК КРИЗОВИХ ЯВИЩ

Г.А. Какуніна, В.А.Кучер
Донецький національний технічний університет

До форм прояву процесів глобалізації відносяться: зростаюча роль світової торгівлі й інвестицій; диверсифікованість світових фінансових ринків і ринків робочої сили; зростаючі роль і значення транснаціональних корпорацій (ТНК) у міжнародних господарчих процесах; загострення глобальної конкуренції; виникнення глобального стратегічного менеджменту.

Процеси глобалізації суперечливі за характером свого впливу як на окремі національні економіки, так і на світовий господарський розвиток у цілому. Глобалізація, з одного боку, розширює можливості держав у відношенні оптимального використання комплексів різних ресурсів, поглиблення і розширення даних країн у міжнародному розподілі праці, з іншого боку – сприяє загостренню конкурентної боротьби, а також маніпулюванню величезними фінансовими й інвестиційними ресурсами, що являє реальну загрозу для розвитку слаборозвинених держав.

Процеси глобалізації неоднозначно і різноспрямовано впливають на держави і галузі сучасного виробництва. Так, глобальні структурні трансформації сприяють розвитку галузей обробної промисловості і сфери послуг. У ці сфери переливаються капітал і кваліфікована робоча сила. В інших же галузях, наприклад у вугільній, спостерігається гострий дефіцит капіталів і підсилюється депресивний вплив.

До глобальних структурних змін відноситься деіндустріалізація, яка розпочалася у 70-х роках ХХ століття внаслідок світової енергетичної кризи. Негативним результатом цього процесу є повернення до застарілих традиційних структур господарювання в деяких державах через слабкість власної ресурсної бази. Позитивний прояв деіндустріалізації полягає в розвитку сучасної сервісної економіки, ноосферізації виробництва, виникненні космічних технологій, поступовому переході до неоекономіки й утворенню постеконімічних форм суспільства.

Найбільшу загрозу глобалізація представляє для країн, що розвиваються, які випробують істотний недолік у кваліфікованих

кадрах, господарчій інфраструктурі, інституціях, економічно обґрунтованих програмах для реалізації наявних можливостей.

Найбільш сприятливі економічні результати від глобалізації одержують промислово розвинуті держави. Завдяки торгівлі, інвестуванню, доступу до зовнішніх джерел ресурсів розвинуті країни в результаті глобалізації мають можливість постійно замінити малокваліфіковану робочу силу за рахунок її припливу з інших держав.

Таким чином, у даний час на перший план висуваються проблеми міжнародної економічної, а також бюджетної безпеки держав і регіонів.

Глобалізація економічного розвитку з кінця ХХ століття стала вирішальним фактором сучасної цивілізації. Викликані глобалізацією небачені дотепер масштаби економічних потоків товарів і послуг порівняні з могутніми природними явищами і катаклізмами, при яких економічно слабо розвинуті держави виявляються найбільш уразливими внаслідок прояву криз, які ініціюються економічними, фінансовими, технологічними й іншими факторами. Усе це вимагає розробки і впровадження міжнародних, національних, регіональних програм і механізмів захисту, які б попереджали і пом'якшували негативні наслідки глобалізації.

В Україні, як у будь-якій сучасній державі, підприємства являють собою субстанцію народногосподарського комплексу. Від ефективності роботи структур, що роблять матеріальні блага, прямо залежить ефективність економіки країни в цілому.

Безперервна ефективна господарська діяльність у свою чергу може бути лише наслідком такого керування, що припускає прогнозування всієї сукупності ймовірних проблем як на найближчу, так і на тривалу перспективу, розробки і здійснення системної програми заходів для їх подолання.

На кожному підприємстві, галузі, у всій Україні для поліпшення життєвого рівня трудящих необхідно підвищувати ефективність виробництва, забезпечувати діючу і достовірну інформацію про використання робочого часу на кожній виробничій ділянці, про ефективність заходів щодо удосконалення організації праці і його оплати.

Підвищення ефективності виробництва є однією з основних задач економічної політики, визначеної керівництвом підприємства на тривалу перспективу. Успішне рішення цієї задачі вимагає подальшого удосконалювання керування і підвищення рівня роботи у

всіх ланках підприємства. Практика показала, що для успішної роботи діючому підприємству необхідно виконувати наступні умови:

1. Підприємство необхідно зробити сприйнятливим до нововведень і готовим відноситися до зміни не як до погрози, а як до сприятливої можливості.

2. Неодмінною умовою діяльності підприємства повинна стати систематична оцінка ефективності його роботи.

3. Повинна бути відповідна організаційна структура підприємства, підібрані кадри, продумані система оплати праці.

4. Новітні заходи повинні стати невід'ємною частиною повсякденної роботи.

Серйозний і грамотний підхід до виконання перерахованих вище умов дозволяє максимально виявити і використовувати внутрівиробничі резерви, постійно підвищувати оперативність господарського керівництва приймати ефективні управлінські рішення.

Термін «ефективність» походить від латинського слова «*effect*» – виконання дій. На початку поняття ефективність відносили до техніки і технології. При цьому під ефективністю розуміли міру виконання роботи з відношення до витраченої енергії. Пізніше стали застосовувати поняття ефективності і до економічної діяльності, розглядаючи ефективність, як відношення того, що зроблено, до того, що необхідно для виробництва.

Криза – це переломний етап у функціонуванні будь-якої системи, на якому вона піддається впливу зовні або зсередини, що вимагає від неї якісно нового реагування. Основна особливість кризи полягає в погрозі руйнування системи.

Криза, як правило, виникає зненацька, і її не можна передбачати. Характер або значення кризи відповідає трьом наступним критеріям:

- перериває нормальний хід роботи або ведення бізнесу;
- швидко залучає до компанії широку негативну увагу засобів масової інформації, офіційних осіб або громадськості;
- вимагає термінових координованих керівних дій у залежності від масштабу.

Кризу можна розглядати як об'єктивний результат неправильної стратегії керівництва, однак, з іншого боку, він може бути викликаний внутрішніми протиріччями, коли стратегія розвитку компанії вимагає якісних змін у діяльності, методах і формах роботи.

- непередбачені події, які раптово наступили в зовнішнім середовищі (зміна політичної ситуації в державі, зміна податкового законодавства і цін, коливання валютного курсу і т.д.);
- зміни відносин суб'єкта керування з його контрагентами;
- зміни усередині суб'єкта керування;
- зміни, що відбуваються завдяки науково-технічному прогресу, результатом чого є формування нових підходів, поглядів і орієнтирів.

Висновки.

Криза являє собою ситуативну характеристику функціонування будь-якого суб'єкта як наслідок невизначеності в його зовнішнім і внутрішнім середовищах. У найбільш загальному виді кризові явища, обумовлені впливом зовнішніх і внутрішніх факторів (невизначеності), класифікуються по наступних основних ознаках їх виникнення: